

Art Nouveau Wandelroute Den Haag©

Het Art Nouveau Festijn heeft als doelstelling om de Art Nouveau van Den Haag, en de cultuur in Den Haag rond 1900 onder de aandacht te brengen bij zoveel mogelijk mensen. Om deze reden bieden wij u een wandelroute aan die u, met een relatief korte route, heel veel Art Nouveau-architectuur zal laten zien. Hierbij moet u denken aan gebouwen, maar ook aan bouwkundige elementen, zoals een (winkel)pui, glas in lood-ramen, tegeltableaus, hekwerken e.d. Het is een rondwandeling; u start bij het Noordeinde en eindigt daar. Maar u kunt natuurlijk ook op een willekeurig plek starten. U zult vele Art Nouveau-gebouwen passeren, maar de route is zeker niet compleet. De routekaart geeft u compacte maar beperkte informatie over de bezienswaardigheden, zoals bijv. een bouwjaar of de naam van de architect. Wilt u boeiende achtergrondverhalen erbij hebben, dan raden wij u aan om een wandeling te gaan maken met een stadsgids, zoals Maurits Burgers en Jacqueline Alders, die ook wandelingen verzorgen tijdens het Art Nouveau Festijn, of andere gidsen.

De lengte van de wandeling is: ca. 6 km., uit te breiden tot ca. 6,5 km. De looptijd is afhankelijk van uw snelheid en de tijd die u neemt om al het moois te bekijken/fotograferen. De geschatte tijd is 2,5 tot 3 uur.

Veel gebruikte afkortingen: AN = Art Nouveau, AD = Art Deco, PAND = interessant gebouw, # = hekwerk
GIL = glas in lood-raam, Tegeltableau, ↶ links af, ↷ rechtsaf :-), 🔍 zoekopdracht, 💡 idee/suggestie.

Bereikbaarheid: komt u op de fiets, dan kunt u deze neerzetten in de Zeestraat, tegenover het Hilton Hotel (niet bewaakt). Komt u met de auto, dan kunt u waarschijnlijk betaald parkeren op Plein 1813.

Openbaar vervoer: het centrum van Den Haag is op vele manieren te bereiken. Het startpunt van de route (Noordeinde/Hoge Wal) is het best bereikbaar vanaf halte Mauritskade (tram 1, bus 28, 22 (24)).

Toilet: op de route is slechts één *openbaar* toilet n.l. op het Buitenhof (betaald).

💡 Vroeg in de ochtend starten met de wandeling of aan het begin van de avond.

Start: Noordeinde (hoek Hogewal/Scheveningseveer)

		Aanvulling of oplossingen
1	Noordeinde nr. 165. PAND. Voormalige herberg De Groene Valck uit 1630.	
2	Nr. 186. Art Deco-Gevel uit 1929. Voormalige 'kantoorboekhandel' Damen	
3	🔍 Zoek de 'Utrechtse bloemen' in 175 stukken (en niet gelijk spieken!)	3 Nr. 164 Tegeltableau
4	Nr. 164. AN-Winkelpui uit ca. 1900 en bewerkte hardstenen zijkanten	4 AN-handgrepen+brievenbus
5	💡 Nr. 158. Antiquariaat Kretschmar boeken over Den Haag en Art Nouveau	
6	Nr. 152. Tegel/mozaïk met zwanen	
7	🔍 Vind: "In t Voorleden ligt het Heden, in het Nu, wat worden zal"	7 Nr. 148. Boven de deur
8	Nr. 93. PAND. Uit 1904. Gevel bovenste verdieping en stenen hoofd	
9	Nr. 136. PAND. Uit 1911. Bewerkte natuurstenen gevel	
10	Nr. 47-49. PAND. Uit 1890.	
11	Nr. 43. AN-PAND 'Mercurius' uit 1902. Arch. J. Th. Hoek en Z. Wouters	11 Gebouwd als kantoorpand
12	Nr. 96. PAND. Uit 1916. Stenen pelikanen aan beide zijden	
13	Paleis Noordeinde. 🔍 Is de Koning aan het werk?	13 Dan staat de vlag in top
14	↶ Molenstraat in. Nr. 9. 1e etage: tableau met 3 mollen.	14 Verwijst naar herberg de
15	↶ Oude Molstraat in. 💡 Nr. 30. Etalage met AN/AD zilverwerk	3 mollen, eind 16e eeuw.
16	↶ Papestraat in. Nr. 32a. AD PAND. Nr. 21: Gevel/GIL	
17	Nr. 28. PAND. Anno 1896. Arch. J.W. Bosboom. Gevel/GIL/AN-details	
18	Nr. 10. Gevel 1/2/3e etage. Verbouwd in 1903. In portiek: AN-tegelwand Schuin oversteken naar de Plaats (een plein)	
19	Rechts aanhouden. Nr. 21. AN PAND uit 1902. Architect L.A.H. de Wolf	

Art Nouveau Wandelroute Den Haag® (2)

		Aanvulling of oplossingen
20	Nr. 29-31. Gevel met AN-tegeltableaus. Portieken met AN-tegelwanden.	
21	Overzijde. Nr. 20. AN-PAND uit 1905. Arch. L. Simons. AN-Bloemmotieven Terug richting Noordeinde en (op de hoek AN-PAND, OGER)	
22	Nr. 4-6. AN-PAND. Uit 1901. Architect L.A.H. de Wolf	
23	Nr. 12. PAND. Uit 1903. Stalen pui met veel glas. Gebouwd voor fietsenhandel	
24	Nr. 42-46. AN-PAND uit 1903 voor Maison Krul. Arch L.A.H. de Wolf. Terug richting "OGER". Recht door: Hoogstraat	24 Dit was een chique tearoom
25	Nr. 30. AN-PAND. Uit 1897. Architect J. Mutters Jr. Rijk versierde Gevel	25 1/2/3e etage: Gevel/GIL/#
26	Nr. 9. AN-PAND. Uit 1904. Architect L.A.H. de Wolf. Gevel met tegeltableaus	26 Tegeltableau van Rozenburg
27	'Met onwillige honden is het slecht hazen vangen'	27 Nr. 6. Zie de gevelboog
28	Nr. 2 Hotel-Restaurant 'Het Goude Hoofd' uit 1938. Al beschreven in 1423. De Gravenstraat in, langs het voormalige warenhuis Maison de Bonneterie	28 Taveerne In tgulde hoift
29	Buitenhof nr. 20. AN-PAND. Uit ca. 1905. Architect J. Mutters Jr. Terug richting Gravenstraat en de Passage in. Gebouwd in 1885.	29 Voormalig hotel, nu bioscoop
30	De Passage . Neo-Renaissancestijl. Gebouwd in 1885. Winkels en horeca. Bij de rotonde aanhouden, daarna het Achterom in.	30 Fa. W.P. Akkerman, nr. 15 al sinds 1910 in de Passage
31	Kettingstraat aanhouden. Nr. 31. AN-PAND. 1902. Arch. J.W. Bosboom Terug en aanhouden, richting Venestraat .	31 Winkelpui: staal. Gevel
32	Venestraat nr. 17. AN-PAND. Uit 1905. Arch. W. Molenbroek. Gevel.	32 Rechtsboven: tegeltableau van vrouw. Zonmotief op de top
33	Nr. 29. AN-PAND. Uit 1902. Arch. J. Mutters Jr. Div. elementen in Gevel! Terug richting nr. 17 , Dolf Brouwerstraat/Haagsche Bluf in.	
34	Haagsche Bluf . Pleintje met replica's van Haagse panden. Links 2 AN-Panden Eén van de panden heeft u al gezien. Waar was dat?	Zie "22" Noordeinde 4-6
35	Andere AN-PAND is replica van Denneweg 56, 1898, van arch. J.W. Bosboom Verlaat de Haagse Bluf , via de Dolf Brouwerstraat . Nieuwstraat in.	
36	Nr. 1-5. AN-PAND. Uit 1910. Achitect L.A.H. de Wolf Steek over tussen rechts: Oude Stadhuis (anno 1565) en links: Grote Kerk (1423)	
37	Hoek Prinsestraat KantoorPAND uit 1898 door architect H.P. Berlage	37 Pand werd later uitgebreid
38	Prinsestraat . Zoek de voormalige brandweerkazerne. Anno 1899	38 Nr. 37. Zie de 2 gevelstenen
39	Nr. 47. Bijzondere winkelpui. In de zijstraat is de naam nog te zien	39 Voorheen sigarenwinkel
40	Nr. 86. AN-Winkelpui uit 1904. Ontworpen door arch. J.W. Bosboom	
41	Nr. 124. Winkelpui van sigarenfabriek/-winkel A. Hillen. Filiaal rond 1900. Steek schuin over naar Toussainkade . Loop recht door tot Elandstraat	41 Fa. startte in Delft in 1770
42	Steek over naar Piet Heinplein en ga de Piet Heinstraat in	41 Rechts ingang Paleistuin
43	Nr. 15-21. PANDEN met AN-elementen; metalen pui, #, schildering	43 Trompstraat nr. 4
44	Nr. 40. PAND. AN-winkelpui (hout). Betegeling. Dak(goot)	
45	Nr. 42. PAND. Uit 1900. Voormalige winkel van D.A. Rippen piano's en orgels	45 Vanaf 1909 tot jaren'50
46	Nr. 46. AN-PAND. Uit 1900. GEVEL met tegels, ook in het portiek	
47	Nr. 47. Winkelpui (hout) met bloemenmotieven. Bijzondere lampen.	
48	Nr. 68. AN-PAND. GEVEL. Pui, ramen en tegeltableau van Rozenburg	
49	Zoek de voormalige vishandel.	49 Nr. 91. Tegels + koppen
50	Nr. 99. Winkelpui met GIL. Bijzonder plafond in portiekhal.	
51	Nr. 103. Winkelpui. Zie de bloemen in de houten bovenrand. GIL 1e etage	
52	Nr. 105. PAND. GEVEL, Bg: GIL en tegels. 1e etage: # en Jegendstil-motieven	
53	Nr. 113. Hoekpand. Winkelpui. GIL 1e etage.	

Art Nouveau Wandelroute Den Haag® (3)

		Aanvulling of oplossingen
54	Zoutmanstraat. Links, hoekpand bij verkeerslichten: AN-winkelpui	
55	Zoutmanstraat (terug). Nr. 18a. Tegeltableau. Nr. 45 PAND. Erkers en #	
56	Prins Hendrikplein. <u>Voor verkorte route:</u> <u>aanhouden</u> . Prins Hendrikstraat in:	Route oppakken bij routenr. 65
	Links aanhouden tussen de twee voormalige bankgebouwen (nr. 14 en 39)	Nr. 14: 1909 en nr. 39: 1914
57	Prins Hendrikstraat. Nr. 43. Winkelpui. AN-elementen. GIL, tegels, #	
58	Nr. 86. AN-winkelpui met tegels en Jugendstil-elementen. <u>Vervolg routenr. 59</u>	
	<u>Voor langere route:</u> recht door tot <u>Waldeck Pyramonkade</u> , dan door tot: hoek <u>Laan van Meerdervoort</u> . Rode AN-hoekpand: 1902. Arch. J. Olthuis	GIL en ≥ dan 45 tegeltableaus!
	<u>Volg Ln.v.M.</u> tot verkeerslichten en steek links over de <u>Tasmanstraat</u> in.	Route oppakken met volgnummer 61
59	<u>Tasmanstraat</u> in. Direct rechts: Afb. Abel Tasman. Vroeger een plek voor	geschilderde muurreclames
60	Nr. 142-148. Voormalige stalhouderij uit 1894.	
	Bij verkeerslichten: steek Laan van Meerdervoort over: vervolg Tasmanstraat	
61	Rechts, na speeltuin: grote muur met geschilderde muurreclames	
62	Waar is de vijftalige Leesinrichting?	62 Op nr. 145. Tegeltableau
	Terug naar <u>Ln.v.M.</u> Tot verkeerslichten <u>Zoutmanstraat</u> in.	Op L.v.M. nr. 57: Haganum, 1907
63	<u>Zoutmanstraat</u> nr. 94. Groot tegeltableau boven winkelpui, van Rozenburg	
64	Nr. 43 (Hoek v. Speijkstr.) GIL, nr. 63 Pui, nr. 59 Pui, nr. 57 Tegelwand	
	<u>Prins Hendrikplein</u>	
65	Prins Hendrikstraat in. Nr. 21 GIL. <u>Barentszstr.:</u> <u>Hugo de Grootstaat:</u>	
	<u>Trompstraat</u> (is niet aangegeven): en de <u>Bazarstraat</u> in.	
66	<u>Anna Paulownaplein:</u> <u>Anna Paulownastraat</u> in. Nr. 46-48 2e etage: #	
67	Nr. 75. AN-PAND. 1901. Arch. J.W, Bosboom. GEVEL en entree (deuren, GIL,	plafond en vloer)
68	Nr. 85. PAND. Nr. 70 Winkelpui. <u>Terug</u> . Nr. 66. AN-GEVEL en deuren	
69	<u>Anna Paulownaplein</u> . Schuin links. In totaal 8 panden uit 1900. Overgangs-architectuur met AN-elementen: # en GIL. 1900. Architect J.W. Bosboom.	
70	<u>Bazarstraat</u> in (nr. 40). Tot hoek <u>De Ruijterstraat</u> .	
71	Waar drinkt hij op?	71 Zie tekst Paul v. Vliet
72	<u>De Ruijterstraat</u> . Nr. 52. Pand. Uit 1903. Top-erker met AN-elementen.	(hoek Bazarstr./De Ruijterstr.)
73	Dit was het laatste Art Nouveau op deze route. <u>Kortenaerkade:</u>	
74	<u>Kortenaerkade</u> . Nr. 11. Pand uit 1920. Deur met # en lantaarns	74 Voormalig P.T.T.-gebouw
75	Nr. 12. Pand uit 1923. Geveltekst en entree. Ook voormalig P.T.T.-gebouw.	
76	<u>Zeestraat</u> . (nr. 65) Einde wandeling. (Noordeinde - routenr. 1)	Museum Panorama Mesdag

Heeft u genoten van deze wandeling? En zou u, als blijk van waardering, een donatie willen doen aan het Art Nouveau Festijn, ter ondersteuning van ons programma? Doneert u dan uw bijdrage via overschrijving op rek.nr. NL10ABNA0427047536 op naam van Stichting Feest der Poëzie, te Amsterdam, o.v.v. 'Art Nouveau Festijn'. Wilt u doneren via Tikki of Paypal, kijkt u dan op www.artnouveaufestijn.nl/doneren

Samensteller van deze 'Art Nouveau Wandelroute Den Haag' is Rob van Kan (van het Art Nouveau Festijn). Heeft u opmerkingen of suggesties over deze wandeling, e-mailt u dan naar robvankan@hotmail.com

Sponsors:

Het Art Nouveau Festijn 2020 wordt mede mogelijk gemaakt door:

Art Nouveau Wandelroute Den Haag® (4)

